

Thuiszittende leerlingen: wat is je rol als begeleider?

José Wichers-Bots, SWPBS opleider/coach

Leonora van Os, onderwijsspecialist SWV Amstelronde

10e SWPBS conferentie, 9 november 2018

Thuiszitterspact

“Wij verbinden ons aan de ambitie dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg.”

G4 slaan handen ineen tegen thuiszitten

05-02-2017 sneller hulp vanuit de zorg, aanpak leerlingenvervoer, inzet op preventie.

'Ik heb een hartenkreet. Kom uit uw schulp, wees proactief en neem een leidende rol bij de aanpak van thuiszitters'

Marc Dullaert, 15 juni 2017: NCJ Werkconferentie

'Scholen te lichtvaardig over verzuim'

NRC, 03-juli 2017

'Er zijn geen excuses meer'

VNG, nummer 12, 2016

Scholen sturen zorgleerlingen naar privéscholen

13 november 2017 KRO/NCRV-programma De Monitor.

Oud-kinderombudsman prijst aanpak Groningse 'thuiszitters'

Dagblad van het Noorden, 14 juli 2017

Duizenden kinderen zitten 'volstrekt onnodig' thuis

13 oktober 2016 De Volkskrant

"Een leerling is niet zomaar ineens een thuiszitter"

Interview VO-Raad Marc Dullaert

Beperking of niet, leren is een recht

TROUW 16 oktober 2017

Xander gaat eindelijk weer naar school: 'knopendoorhakkers' helpen thuiszitters

20-06-2017 RTL Nieuws

"De thuiszit-problematiek is een veelkoppige draak. Iemand die knopen kan doorhakken als het gaat om plaatsing op een school is nuttig. Marc Dullaert, 15 juni 2017: NCJ

Werkconferentie

Programma

- Definitie
- Good practices na verzuim terug naar school
- Functie van schoolweigering
- Aanpak
- Preventie van langdurig verzuim

Definitie thuiszitters

Een **thuiszitter** is een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht en die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en die zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt, zonder dat hij/zij ontheffing heeft van de leerplicht (Bron: Ingrado)

Aantal: zo'n 4000 kinderen langer dan drie maanden thuis

(Rijksoverheid: Kamerbrief 19 februari 2018)

Het nieuwe Kabinet wil:

- Onafhankelijk toezicht op de samenwerkingsverbanden
 - Verzuim eerder signaleren en aanpakken, aantal thuiszitters beperken.
 - Onderzoek naar wettelijk vastleggen leerrecht
 - 'Doorzettingsmacht' van samenwerkingsverbanden
 - Meer experimenteerruimte po-vo, zoals scholen voor 10- tot 14-jarigen.
 - Regionaal een dekkend aanbod van verschillende typen brugklassen
 - Onderwijsachterstandsbeleid: verhoging budget met 15 miljoen euro per jaar
 - Kwalificatieplicht verhogen naar 21 jaar (proef in grote steden)
-
- **Maatregelen 2018 (Brief Minister Slob van 19 februari 2018):**
 - Inzet Marc Dullaert 6 maanden verlengt
 - Uitvoering geven aan regionale thuiszitterspacten
 - Doorzettingsmacht SWV: aansluiten bij organisatie in Jeugdsector
 - Rol van het onderwijs/SWV bij totstandkoming vrijstellingen 5 onder a
 - Versterken informatiepositie samenwerkingsverbanden
 - Continueren van toezicht en handhaving Leerplichtwet
 - Ondersteuning gemeentelijke taak Leerplichtwet door Ingrado

2^e thuiszitterstop

Leerkrachten hebben behoefte aan ondersteuning van de begeleider om:

- met ouders, ook over nog onschuldig lijkend veelvuldig ziekteverzuim, het gesprek te voeren.
- signalen die risicovol zijn voor schooluitval te onderkennen.
- ouders in hun eigen rol te laten.
- snel de weg naar jeugdhulp te vinden
- onderwijs, jeugdhulp, gemeente en eventueel anderen met elkaar om de tafel te brengen en oplossingsgericht, mét alle noties voor privacy, te werk te gaan

3e thuiszitterstop

Marc Dullaert

- (juni 2018, Trouw; voorafgaand aan Thuiszitterstop):
 - ‘Thuiszitten voorkom je niet alleen met gedreven leraren; ‘de zorg moet het onderwijs in’
 - ‘het lukt steeds beter uitval te voorkomen. Maar er zijn regionaal grote verschillen.’
 - ‘Je kunt als leerkracht nog zo gedreven zijn, maar als er geen begeleiding is door een psycholoog of orthopedagoog, dan kun je het wel schudden. De zorg moet het onderwijs in.’

Na verzuim terug naar school

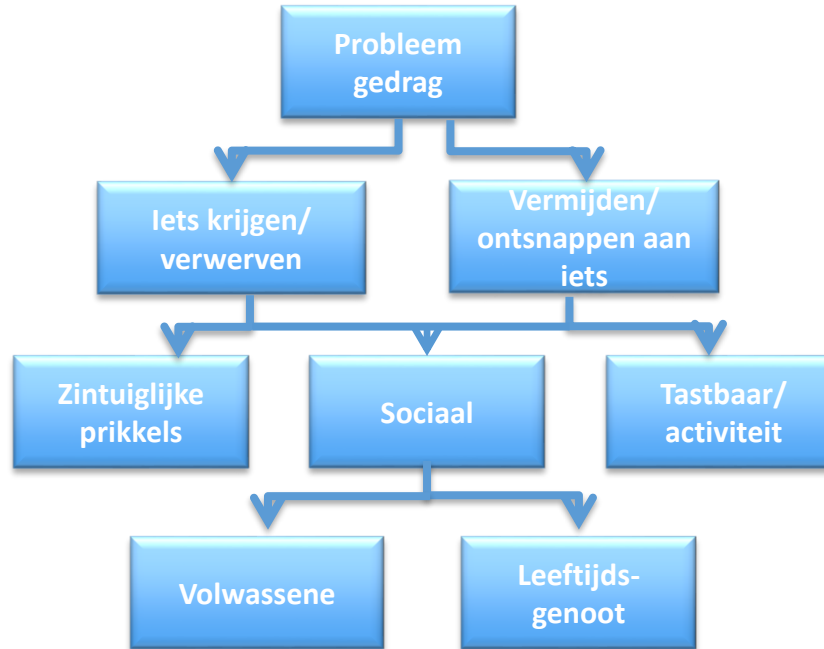
Good practice

Casus Sarah

In groepjes

- Deel met elkaar good practices
- Verzamel overgebleven vragen

Functie van schoolweigering

Bron: SWPBS Implementation Blueprint (p 24) G. Sugai & R. Horner, 2010, Orgeon: Technical Assistance Center on Positive Behavioral Interventions and Supports (PBIS).

Rolverdeling

- Voorzitter : Bepaler van de grenzen
- Ouders: Maatje
- Leerkracht: onderwijs aan de leerling
- Deskundige/ Begeleider: iemand die alles ziet zitten, kent geen grenzen, analyseert de data, denkt out of the box
- Ketenpartners: Helpers van buiten

de leerling

TIPS

- Vraag de leerling wat hij nodig heeft om.....
- Vraag advies aan ouders, wat willen jullie gezamenlijk
- Functie verzuim in kaart brengen
- Duidelijke rolverdeling
- Praat niet over 'de casus' maar over 'Sarah'
- Durf 'Out of the Box' te denken
- Bijt je vast in een casus
- Indien nodig schakel 'Veilig Thuis' in en meld dat aan ouders

Preventie langdurig verzuim

Voorbeelden uit Geschillencommissie

PO: verwijdering leerling met syndroom van Down

106295: Verwijdering van 10 jarige leerling met Syndroom van Down mag niet. Door ontbreken van op deugdelijk onderzoek gebaseerd ontwikkelingsperspectief ontbreekt inzicht in ondersteuningsbehoefte, welke begeleidingsmogelijkheden resten en welke school geschikt zou zijn

PO: verwijdering leerling met lastige ouders

107484: Als een school een leerling verwijdt vanwege het gedrag van ouders moet er een onwerkbaar situatie zijn en moeten verschillende maatregelen zijn ondernomen om tot werkbaar verhoudingen te komen.

- Wat kan de rol van de begeleider op preventief niveau zijn nav deze incidenten?

VO: Geschorste leerling

107155 - Verwijdering van een leerling na een incident waarbij de veiligheid binnen school in het geding is, mag. Maar de school moet invulling geven aan de zorgplicht en had actiever op zoek moeten gaan naar een andere school en een ononderbroken leerproces voor de leerling moeten bewaken.

VO Langdurig zieke leerling

106795 - Het concept ontwikkelingsperspectief sluit onvoldoende aan op de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

- Wat kan de rol van de begeleider op preventief niveau zijn nav deze incidenten?

In groepjes:

- Wat kan de rol van de begeleider op preventief niveau zijn ter voorkoming van deze geschillen
- Deel met elkaar good practices
- Verzamel overgebleven vragen

Bouw vanaf 1e dag vertrouwen op met ouders

➤ Stel 3 vragen:

1. geef me drie woorden om de kwaliteiten van uw kind te omschrijven;
2. vertel me twee dingen die ik moet weten om goed te werken met uw kind;
3. benoem één wens of doel waar wij samen aan kunnen werken.

➤ Bespreek wederzijdse verwachtingen mbt communicatie

Lusse, M (2013). *Een kwestie van vertrouwen*. Rotterdam: Rotterdam University Press

Signalen voor schooluitval

Verbinding met school wordt verbroken:

- Fysiek: Verzuim, geoorloofd en ongeoorloofd
- Sociaal: Incidenten (klassenverwijdering)
- Cognitief: (Plotseling terugvallende) schoolprestaties
- Emotioneel: Welbevinden

Moeilijke OnderwijsSituaties (MOS)

Definitie: situatie waarin een leerling niet doet wat een docent verwacht.

Ambitie

Systematisch, datagestuurd in kaart brengen van moeilijke onderwijssituaties en op basis hiervan oplossingen te zoeken en uit te voeren ism leraren, leerling, ouders en ketenpartners

Tier 3: Intensieve Interventies

Tier 2: Preventieve doelgroep interventies

Vaststellen functie van verzuimgedrag

Rolverdeling in overleg

Vaste contactpersoon voor ouders met psychiatrische achtergrond

Langdurige samenwerking met ketenpartners

Tier 1: Preventieve schoolbrede Interventies

Opbouwen vertrouwensrelatie met ouders en leerling

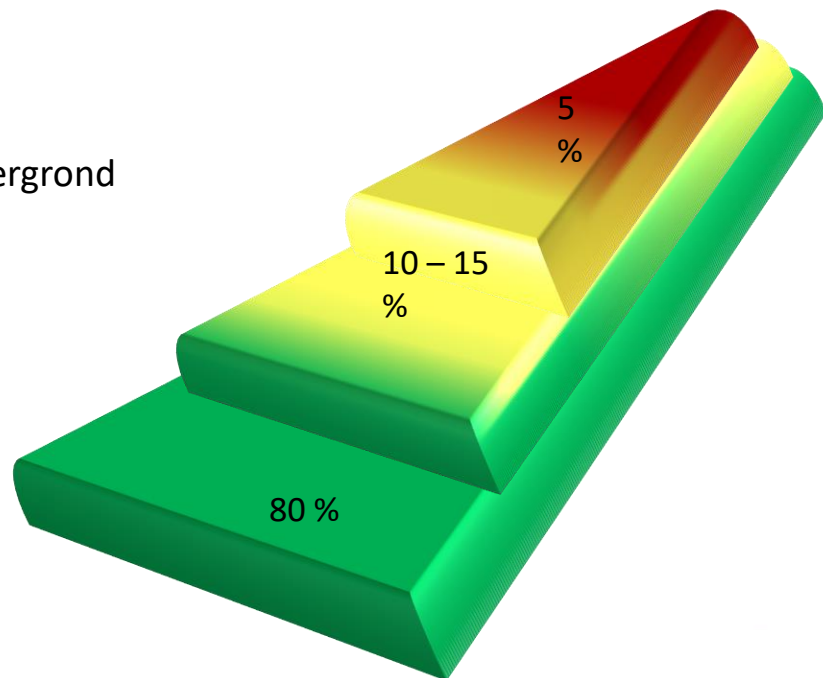
Heldere afspraken over communicatie

Systematische analyse van verzuim en incident gegevens

Analyse moeilijke onderwijsituaties

Vroegtijdige samenwerking met ketenpartners

Procesevaluatie cases ex thuiszitters

Kortom

- Werk data - gestuurd, dan ben je er snel bij
- Bouw vanaf de 1^e dag aan het vertrouwen met ouders
- Duidelijke rolverdeling
- Vraag advies aan ouders, wat willen jullie gezamenlijk
- Vraag de leerling wat hij nodig heeft om.....
- Schrijf op tijd OPP
- Vaste overlegmomenten, schakel deskundige (schoolarts, zorg) snel in
- Durf 'Out of the box' te denken
- Procesevaluatie: verbeterpunten
- Teveel intensieve leerlingen: schoolbrede acties
- **Pak je rol als begeleider**

Focus niet op de leerling maar op de MOS

School is voorliggend!!!

***“The task is
not to redesign the individual,
but to redesign the environment in
order to prevent problem behavior
and ensure an acceptable
behavior is produced instead”***

Rob Horner (2016)

Evaluatie

Wat neem je mee van deze bijeenkomst

of

Wat ga je morgen anders doen?

Voor meer info zie:

- https://www.ingrado.nl/assets/uploads/handreiking_onderwijs_zorg_def.pdf
- https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/wp-content/uploads/2018/05/Nu_bent_u_aan_zet_DEF_v10.pdf
- <https://www.passendonderwijs.nl/brochures/handreiking-doorzettingsmacht-organiseren/>
- <https://www.cps.nl/publicaties-uitgeverij/1983/ouderbetrokkenheid/49728/handboek-ouderbetrokkenheid-3-0>

l.vanos@amstelronde.nl

j.wichersbots@live.nl